Moontlike Antwoorde November - 2004

GAUTENGSE DEPARTEMENT VAN ONDERWYS
SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN

AFRIKAANS PRIMÊRE TAAL SG
(Derde Vraestel)

AFDELING A

STELWERK

TAAL EN STYL (70) / **INHOUD (30)**

INHOUD (30) \ TAAL EN STYL (70)	Puik	Baie goed	Goed	Gemiddeld	Onder-gemiddeld	Swak	Beroerd
Ryk	30	27	24	21	18	15	12
Baie goed	28	25	23	20	17	14	10
Goed	27	24	22	18	16	12	9
Alledaags	26	23	20	17	14	11	8
Onder-gemiddeld	25	22	19	16	13	10	7
Arm	24	21	18	15	12	8	5
Misgetas	23	20	17	14	11	7	4

TOTAAL: 30

AFDELING B
STELWERK

TAAL EN STYL (70)

INHOUD (30)	Puik	Baie goed	Goed	Gemiddeld	Onder-gemiddeld	Swak	Beroerd
Ryk	15	14	13	12	10	9	8
Baie goed	14	13	12	10	9	8	7
Goed	13	12	10	9	8	7	6
Alledaags	12	10	9	8	7	6	5
Onder-gemiddeld	10	9	8	7	6	5	4
Arm	9	8	7	6	5	4	3
Misgetas	8	7	6	5	4	3	2

TOTAAL: 15

	INHOUD		TAAL EN STYL
Ryk	1. Buitengewone, oorspronklike interpretasie van onderwerp. 2. Besondere konsentrasie op onderwerp. 3. Briljante sintuiglike waarneming en meelewing. 4. Duidelik: omlynde sentrale tema. 5. Duidelike progressie. 6. Opstel vorm 'n afgeronde geheel. 7. Sterk oortuiging.	Puik	1. Ryk oorspronklike beelde – funksioneel. 2. Afr. idioom uitnemend aangebied – oorspronklik. 3. Taal deurleef en goed genuanseerd. 4. Buitengewone taalaanvoeling: oorspronklike sinsbou. 5. Gebruik leestekens as uitdrukkingsmiddel. 6. Alle taalmiddele dra by tot gebalanseerde geheel, maak opstel briljant.
Baie goed	1. Interessante oorspronklike, onderwerpvertolking. 2. Konsentrasie, maar geringe afdwaling. 3. Paragrawe nie meer heg verbind nie. 4. Besondere sintuiglike waarneming. 5. Sentrale tema: omlyning minder duidelik. 6. Mindere progressie. 7. Afgeronde eenheid. 8. Oortuigingskrag steeds sterk.	Baie goed	1. Taal beeldryk (funksioneel) of nugter (konkreet). 2. Idioom, taal: funksioneel. 3. Taal grootliks oorspronklik: woordeskat getuig van breë taalkennis. 4. Korrekte paragrafering, sinsbou, punktuasie: natuurlikheid ontbreek. 5. Styl vloeiend, oorspronklikheid ontbreek bietjie. 6. Taal klinies korrek maar kort deurleefdheid.
Goed	1 Vanselfsprekende onderwerp siening. 2. Onderwerpgerig, konsentrasie ontbreek. 3. Sentrale tema – sporadies. 4. Progressie fragmentaries. 5. Sintuiglike waarneming, maar algemeenhede. 6. Bevredigende, afgeronde eenheid. 7. Bevredigende oortuigingskrag.	Goed	1. Beperkte beeldende of nugter taalgebruik, skemer net soms deur. 2. Idiomatiese taal onbevredigend. 3. Oorspronklike taalgebruik beperk, maar taal steeds bogemiddeld. 4. Paragrafering, sinsbou, punktuasie toon foute: spelfoute kom voor. 5. Weinig sprake van eie styl: skryf korrek soos geleer. 6. Goeie opstel, maar sonder aanvoeling en deurlewing.
Alledaags	1. Geen spesifieke siening van onderwerp. 2. Konsentrasie verbrokkel, afdwaling. 3. Geen opvallende sentrale tema. 4. Progressie – min. 5. Doodgewone waarneming, geen treffende siening nie. 6. Paragraafskakeling ontbreek, eenheid gaan effe verlore. 7. Argumente bietjie onoortuigend.	Gemiddeld	1. Nie werklike beelde of nugter taalgebruik nie, wat gebruik word is oorbekend. 2. Meer vaaghede in formulering – soms onbeholpe. 3. Onoorspronklike taalgebruik. 4. Anglisismes: foutiewe woordkeuse. 5. Paragrafering willekeurig: hegte bou ontbreek: herhaling van gedagtes. 6. Foute t.o.v. punktuasie, sinsbou, woordorde: onvoltooide sinne. 7. Alledaagse skryfstyl: skryftegnieke ontbreek of oordryf.
Ondergemiddeld	1. Siening, inhoud slegs plek-plek ter sprake. 2. Konsentrasie: aanbieding grootliks onsamehangend. 3. Sentrale tema ontbreek. 4. Geen progressie, patroon staties. 5. Beskrywing en waarneming vraag en kleurloos. 6. Skakeling: paragraafbou verbrokkel. 7. Lengte verontagsaam.	Ondergemiddeld	1. Uitdrukkingsvermoë lomp en vaag: geen beeldspraak en stylfigure: slegs afgesaagdes. 2. Verbeeldinglose taal: beperkte woordeskat. 3. Paragrafering foutief: sinsfoute algemeen en punktuasie terloops: beperkte gebruik van leestekens. 4. Styl omslagtig en onbeholpe. 5. Baie spelfoute. 6. Toenemende anglisistiese inslag.
Arm	1. Onderwerp nie ter sake – geen insig. 2. Oppervlakkig – 'n doellose geklets. 3. Geen tema: patroon ontbreek. 4. Onoorspronklik. 5. Gedagtes los en sonder verband. 6. Growwe verontagsaming van lengte.	Swak	1. Kan nie gedagtes oordra nie. 2. Taal lomp, onbeholpe, beperk. 3. Baie spelfoute: min eenheid. 4. Skryftegnieke verkeerd. 5. Algemene foute. 6. Druip.
Misgetas	1. Inhoud niks te make met onderwerp. 2. Deurmekaar sameflansing van niksseggende gedagtes. 3. Growwe verontagsaming van lengte. 4. Besliste druipeling.	Beroerd	1. Idioom lomp en onbeholpe. 2. Geen skryftegniek. 3. Baie foute 4. Geen struktuur. 5. Volslae druip.

	INHOUD		TAAL EN STYL
Ryk	1. Buitengewone, oorspronklike interpretasie van onderwerp. 2. Besondere konsentrasie op onderwerp. 3. Briljante sintuiglike waarneming en meelewing. 4. Duidelik: omlynde sentrale tema. 5. Duidelike progressie. 6. Werk vorm 'n afgeronde geheel. 7. Sterk oortuiging. 8. Baie feite.	**Puik**	1. Ryk funksionele taal. 2. Taal deurleef en goed genuanseerd. 3. Buitengewone taalaanvoeling: oorspronklike sinsbou. 4. Gebruik leestekens as uitdrukkingsmiddel. 5. Alle taalmiddele dra by tot gebalanseerde geheel, maak opstel briljant.
Baie goed	1. Interessante oorspronklike, onderwerpvertolking. 2. Konsentrasie, maar geringe afdwaling. 3. Paragrawe nie meer heg verbind nie. 4. Besondere sintuiglike waarneming. 5. Sentrale tema: omlyning minder duidelik. 6. Mindere progressie. 7. Afgeronde eenheid. 8. Oortuigingskrag steeds sterk.	**Baie goed**	1. Taal funksioneel of nugter (konkreet). 2. Idioom, taal: funksioneel. 3. Taal grootliks oorspronklik: woordeskat getuig van breë taalkennis. 4. Korrekte paragrafering, sinsbou, punktuasie: natuurlikheid ontbreek. 5. Styl vloeiend, oorspronklikheid ontbreek bietjie. 6. Taal klinies korrek maar kort deurleefdheid.
Goed	1 Vanselfsprekende onderwerp siening. 2. Onderwerpgerig, konsentrasie ontbreek. 3. Sentrale tema – sporadies. 4. Progressie fragmentaries. 5. Sintuiglike waarneming, maar algemeenhede. 6. Bevredigende, afgeronde eenheid. 7. Bevredigende oortuigingskrag.	**Goed**	1. Oorspronklike taalgebruik beperk, maar taal steeds bogemiddeld. 2. Paragrafering, sinsbou, punktuasie toon foute: spelfoute kom voor. 3. Weinig sprake van eie styl: skryf korrek soos geleer. 4. Goeie opstel, maar sonder aanvoeling en deurlewing.
Alledaags	1. Geen spesifieke siening van onderwerp. 2. Konsentrasie verbrokkel, afdwaling. 3. Geen opvallende sentrale tema. 4. Progressie – min. 5. Doodgewone waarneming, geen treffende siening nie. 6. Paragraafskakeling ontbreek, eenheid gaan effe verlore. 7. Argumente bietjie onoortuigend. 8. Vaaghede is kenmerkend.	**Gemiddeld**	1. Meer vaaghede in formulering – soms onbeholpe. 2. Onoorspronklike taalgebruik. 3. Anglisismes: foutiewe woordkeuse. 4. Paragrafering willekeurig: hegte bou ontbreek: herhaling van gedagtes. 5. Foute t.o.v. punktuasie, sinsbou, woordorde: onvoltooide sinne. 6. Alledaagse skryfstyl: skryftegnieke ontbreek of oordryf.
Ondergemiddeld	1. Siening, inhoud slegs plek-plek ter sprake. 2. Konsentrasie: aanbieding grootliks onsamehangend. 3. Sentrale tema ontbreek. 4. Geen progressie, patroon staties. 5. Beskrywing en waarneming vraag en kleurloos. 6. Skakeling: paragraafbou verbrokkel. 7. Lengte verontagsaam. 8. Inhoud is vaag en onvolledig.	**Ondergemiddeld**	1. Uitdrukkingsvermoë lomp en vaag. 2. Verbeeldinglose taal: beperkte woordeskat. 3. Paragrafering foutief: sinsfoute algemeen en punktuasie terloops: beperkte gebruik van leestekens. 4. Styl omslagtig en onbeholpe. 5. Baie spelfoute. 6. Toenemende anglisistiese inslag.
Arm	1. Onderwerp nie ter sake – geen insig. 2. Oppervlakkig – 'n doellose geklets. 3. Geen tema: patroon ontbreek. 4. Onoorspronklik. 5. Gedagtes los en sonder verband. 6. Growwe verontagsaming van lengte.	**Swak**	1. Kan nie gedagtes oordra nie. 2. Taal lomp, onbeholpe, beperk. 3. Baie spelfoute: min eenheid. 4. Telegramstyl. 5. Skryftegnieke verkeerd 6. Algemene foute. 7. Druip.
Misgetas	1. Inhoud niks te make met onderwerp. 2. Deurmekaar sameflansing van niksseggende gedagtes. 3. Growwe verontagsaming van lengte. 4. Besliste druipeling.	**Beroerd**	1. Geen skryftegniek. 3. Geweldig baie foute 4. Geen struktuur. 5. Volslae druip.

VRAAG 4

4.1 Daar is hongersnood en geen vleis is beskikbaar nie / Hy is teensinnig of hartseer omdat hy nie meer sy beroep kan beoefen nie. (2)

4.2 Hy jok oor die vleisgereg. Hy bedrieg mense as hy sy eie been voorsit. (1)

4.3 Dit is 'n lyfkneg / beskerm vername mense. (1)

4.4 Vleisgeregte. (1)

4.5 Hy gee 'n deel van sy lewe aan sy klante dat hulle gelukkig kan wees. (1)

4.6 Hy het homself begin tekortdoen om die ander mense te kan voorsien van kos. (2)

4.7 "Doch men ging zwijgend voorbij" (2)

4.8 Hulle weet daar is nie meer kos nie en nou maak die herbergier weer kos. (2)

4.9 Die herbergier was nie in staat om kos te maak nie / Hy wou nie oopmaak nie want anders sou sy geheim geopenbaar word. (1)

4.10 Want dit was mensvleis / hulle is om die bos gelei. (2)

4.11 Ja – ek moet my eer behou.
Nee – ek het te veel respek vir ander se gevoelens. (2)

4.12 Die herbergier is moedeloos en lusteloos. Die ander mense is opgewek / die hertog is weldoorvoed en die herbergier ondervoed en swak. (2)

4.13 Meeste mense wil gewild by ander wees. (1)
[20]

VRAAG 5

5.1 Die verteller is 'n jong mens. Hy is vrolik en lag baie graag. Hy is vriendelik want hy groet eerste. Die meneer is ongeveer sestig jaar oud, vet en is nors en onvriendelik. Hy groet die verteller nie terug nie. Moontlik is hy innerlik ongelukkig. Hy bly nors en beantwoord die verteller se vrae deurgaans sarkasties. Tog is hy goed gekleed. As hy sy horlosie en jas uittrek, doen hy dit onvergenoeg. Vanweë sy grootte is sy bewegings lomp.

Hy gaan sit per ongeluk op sy jas, die lussie breek en die jas val oor sy kop. Net toe hy wou koffie drink, ruk die trein en al die koffie mors op sy das en onderbaadjie. Toe hy afklim, stamp hy sy kop teen die kompartement se deur.

Les: Hoe meer 'n mens nors en onvriendelik is, hoe onaangenamer raak die lewe vir jou – so 'n mens se lot is om net nog meer terugslae te beleef.

Ja, ek sou ook lag omdat hierdie man opvallend anders as die ander mense optree. So 'n mens verdien teenslae en so iets is snaaks.

Nee, ek sou liewer nie lag nie, want ek het respek vir ander mense. (15)

5.2 'n Mens misbruik nie 'n kind nie. Indien jy van 'n kind se diens gebruik wil maak, moet jy hom vergoed. Dit help nie om net dankie te sê vir iemand wat iets vir jou gedoen het nie. Jy moet hom tasbaar bedank. 'n Kind verstaan dalk nou nie alles nie, maar iets verkeerd kan in sy latere lewe tog 'n verkeerde invloed hê. (5)

[20]

VRAAG 6

6.1 Vakansie. (1)

6.2 Frannie se ma se lyf word met 'n lyk in 'n kis vergelyk. (2)

6.3 Sy pa dui aan dat hulle kombuis toe moet gaan. (1)

6.4 Die persoon word in hegtenis geneem. (1)

6.5 6.5.1 Gaan baie na 'n bepaalde plek toe.
6.5.2 Kwansuis/kastig/kamtig/nie regtig nie. (2)

6.6 Stenekamp. (1)

6.7 Strate is ongeteer
Reuk van vrot vis
Reuk van nat sout/olie en diesel ~~(3)~~ (2)

6.8 Dat sy hande sag geword het. (1)

6.9 Kanker. (1)

6.10 Hy is ontuis/onhandig in 'n kombuis. (2)

6.11 Haar siekte raak hom te veel. (1)

6.12 Knal. (1)

6.13 Die ligtoring se lig. (1)

6.14 Hulle sal nie maklik gesien word nie. (2)

6.15 Ja – vir jou ma doen 'n mens enigiets.
Nee – ek sou finaal afskeid wou neem van die afskeepwêreld. (1)

[20]

VRAAG 7

7.1 Die moeder ly aan onverwerkte skok. Sy kan nie glo haar seun het gesneuwel nie. Daarom tree sy so irrasioneel op.

Die verteller is dood, maar omdat die moeder dit nie aanvaar nie, het hy geen rus nie. Sy probleem is om met haar kontak te maak. Hy slaag egter nie daarin nie. Hy kan nie tot haar deurdring nie. As die moeder sy dood aanvaar en huil, sal hy kan gaan rus. Die ruimte suggereer onvolkomenheid/onvolmaaktheid en verlatenheid. Net so is die moeder se lewe leeg en sonder sin.

In die agterplaas het die onkruid die wêreld ingeneem. Die vrou slaan nie meer ag op hoe dit daar lyk nie. In die hoek van die erf hang 'n leë hoenderhok se slap drade. Die drie perskebome se takke groei in alle rigtings. Dit alles dui op verval (Die stoepie is gebars en die tuin is verwaarloos. Sy trek klitsgras van haar kouse af.

Binne is dit stowwerig en sy stof half af.
Nee. Geen persoon kan tot dusver tot haar deurdring nie. Daarom sal hy dit ook nie regkry nie.

Ja – hier moet die kandidaat net baie goed motiveer. Die motivering moet aanvaarbaar wees. (20)

TOTAAL VIR AFDELING C: [20]

TOTAAL: 80